

ICCJ – Condiția relevanței excepției asupra soluționării cauzei. Criterii de apreciere

Legislație relevantă:

Legea nr. 47/1992, art. 29 alin. (1)

Potrivit dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, „(1) Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

Condiția relevanței excepției, care impune ca normele criticate să aibă incidență în soluționarea cauzei respective, nu trebuie analizată în abstracto și dedusă din orice fel de tangență a prevederilor legale în discuție cu litigiul aflat pe rolul instanței, în aprecierea îndeplinirii acestei condiții impunându-se realizarea unei analize riguroase a cauzei, în care să fie luat în calcul interesul procesual al rezolvării excepției de neconstituționalitate, prin prisma elementelor cadrului procesual și a stadiului concret în care se află litigiul.

Decizia nr. 3120 din 8 martie 2013

Prin cererea adresată Curții de Apel Pitești – Secția contencios administrativ și fiscal, reclamanta GJ a chemat în judecată Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, Statul Român prin Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor și BG – președintele A.N.R.P. pentru ca, în baza art.25 alin.1 din Legea nr. 554/2004, să se

dispună:

– aplicarea pârâtului BG, președintele Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietății, unei amenzi de 20% din salariul minim brut pe economie, pe zi de întârziere, de la data de 23.03.2012 și până la data emiterii deciziei reprezentând titlu de despăgubire în dosarul nr. 46090/CC.

În cadrul acestui litigiu a fost invocată de către reclamantă excepția de neconstituționalitate a articolului unic din O.U.G. nr.62/2010 și art.1 și 2 din Legea nr.117/2012, solicitând sesizarea Curții Constituționale în vederea constatării neconstituționalității textelor de lege menționate, iar în vederea soluționării excepției invocate, în temeiul art.29 alin.1 raportat la dispozițiile art.31 alin.1 din Legea nr.47/1992, solicită constatarea neconstituționalității textelor de lege mai sus amintite.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, reclamanta a arătat că deși se află în posesia unei hotărâri judecătorești irevocabile de obligare la emiterea unei decizii reprezentând titlu de despăgubire, din cauza unor acte emise în 2012, toate procedurile de stabilire și acordarea despăgubirilor, sunt suspendate până în luna mai 2013 și astfel este în imposibilitatea finalizării demersurilor prevăzute de Legea nr.247/2005.

A fost invocată neconstituționalitatea dispozițiilor față de art.15 alin.2, art.16, art.21 și art.44 din Constituția României.

Prin Încheierea din 6.02.2013 a Curții de Apel Pitești – Secția contencios administrativ și fiscal a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale.

Pentru a motiva această soluție, instanța de fond a reținut că în raport de dispozițiile art.29 alin.1, 2 și 3 din Legea nr.47/1992, excepția este admisibilă pentru că a fost invocată de una din părți, pentru că se referă la dispoziții din

ordonanțe de urgență ale Guvernului și că acestea nu au fost declarate neconstituționale prin vreo decizie a Curții Constituționale.

Însă, s-a constatat că nu este îndeplinită condiția ca prevederile din ordonanțele de urgență și lege, apreciate de reclamantă ca fiind neconstituționale, să aibă legătură cu cauza și s-a considerat că declararea ca neconstituționale a dispozițiilor legale menționate nu ar avea nicio înrâurire asupra cauzei în raport de obiectul acesteia.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs reclamanta GJ și a solicitat admiterea recursului și rejudecând cauza, să fie admisă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția invocată.

În motivele de recurs s-a arătat că aceste dispoziții, a căror excepții de neconstituționalitate a fost invocată, au legătură cu cauza dedusă judecătii, fiind vorba de un litigiu prin care se solicită aplicarea amenzii pentru nerespectarea unei sentințe ce obligă la îndeplinirea unor condiții legale din cadrul procedurii prevăzute de Legea nr.247/2005, text modificat tocmai prin actele normative a căror neconstituționalitate este invocată.

Faptul că deja Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra constituționalității unor articole în sensul respingerii excepției de neconstituționalitate nu împiedică asupra admisibilității cererii de sesizare a Curții Constituționale.

Intimații Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor și BG au formulat întâmpinare și au solicitat respingerea recursului ca nefondat.

Soluția instanței de recurs

După examinarea motivelor de recurs, a dispozițiilor legale incidente în cauză, Înalta Curte va admite recursul declarat pentru următoarele considerente:

Instanța de fond a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de nelegalitate invocată arătând că nu sunt îndeplinite condițiile cerute de lege, respectiv, nu s-a dovedit legătura dintre cauză și excepția de neconstituționalitate invocată.

Potrivit dispozițiilor art.29 alin.1-3 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, „(1) Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia. (2) Excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți, sau, din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial. De asemenea, excepția poate fi ridicată de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă. (3) Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”.

Din interpretarea logico-juridică a prevederilor art. 29 alin. (1), (2) și (3) al Legii nr.47/1992 rezultă că pentru sesizarea Curții constituționale cu o excepție de neconstituționalitate trebuie îndeplinite următoarele condiții, în mod cumulativ:

- excepția să fie invocată în cadrul unui litigiu aflat pe rolul unei instanțe judecătorești sau de arbitraj comercial;
- excepția să aibă ca obiect neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare;
- norma vizată de excepție să aibă legătură cu soluționarea cauzei și să nu fi fost constatată ca fiind neconstituțională printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

Așa cum s-a arătat, chiar și instanța de fond a recunoscut admisibilitatea cererii de sesizare a Curții Constituționale dar nu a considerat că aceasta are relevanță în cauză, raportat la obiectul cauzei.

Condiția relevanței excepției, care impune ca normele criticate să aibă incidență în soluționarea cauzei respective, nu trebuie analizată în abstracto și dedusă din orice fel de tangență a prevederilor legale în discuție cu litigiul aflat pe rolul instanței.

Astfel, se impune o analiză riguroasă, în care să fie luat în calcul interesul procesual al rezolvării excepției de neconstituționalitate, prin prisma elementelor cadrului procesual și a stadiului concret în care se află litigiul.

Cu privire la relevanța pe care soluționarea excepției de neconstituționalitate invocată o are în prezenta cauză, din analiza textelor a căror neconstituționalitate a fost invocată și obiectul cauzei în fața instanței de fond se constată că sunt fondate criticile recurenței și există legătură între soluționarea ce se va da în cadrul litigiului și soluția ce va fi pronunțată de Curtea Constituțională.

În esență, textele legale a căror excepție de nelegalitate a fost invocată (articolului unic din O.U.G. nr.4/2012, art.III din O.U.G. nr.62/2010 și art.1 și 2 din Legea nr.117/ 2012), prevăd că procedurile administrative prevăzute în Titlul VII al Legii nr.247/2005, se suspendă până la 15 mai 2013.

Cum obiect al cauzei aflate pe rolul instanței de fond îl reprezintă cenzurarea atitudinii autorităților publice implicate în procedurile de acordare a despăgubirilor în baza Legii nr.247/2005, deoarece nu a fost pusă în executare o decizie irevocabilă prin care au fost obligate la emiterea deciziei reprezentând titlu de despăgubiri, se constată că soluția în această cauză depinde de soluția ce va fi dată în cazul excepției de neconstituționalitate invocată de

reclamantă.

De aceea, în baza art.312 Cod procedura civilă raportat la art.20 din Legea nr.554/2004, va fi admis recursul, va fi casată încheierea atacată și va fi admisă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a articolului unic din O.U.G. nr.4/2012, art.III din O.U.G. nr.62/2010 și art.1 și 2 din Legea nr.117/ 2012.

Opinia instanței cu privire la excepția de neconstituționalitate invocată

În baza art.29 alin.4 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Înalta Curte apreciază că textele nu sunt neconstituționale, așa cum susține recurenta-reclamantă și excepția este neîntemeiată.

Textele atacate pe calea de excepție de neconstituționalitate nu încalcă principiul neconstituționalității legii, consacrat de art.15 alin.2 din Constituție, nici principiul egalității în drepturi, așa cum prevede art.16 din Constituție, nici accesul liber la justiție, astfel cum este reglementat în art.21 din legea fundamentală și nici dreptul de proprietate privată, drept prevăzut de art.44 din Constituție.

Prin actele normative a căror excepție de neconstituționalitate a fost invocată, legiuitorul a dorit suspendarea procedurilor administrative de acordare a despăgubirilor potrivit Legii nr.247/ 2005, pe de o parte, pentru a da posibilitatea implementării măsurilor dispuse în hotărârea pilot (cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României) pronunțată de CEDO și, pe de altă parte, pentru a putea fi identificate posibilitățile de acordare a despăgubirilor.

Prin aceste prevederi nu se neagă dreptul celor cărora legea le-a recunoscut posibilitatea primirii de despăgubiri, ci este numai o măsură temporară.